

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

InBIT
KOMPETENCJE TWORZĄ MOŻLIWOŚCI

FADOS
SŁAWOMIR ANIOŁ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

*Projekt „Jutro idę do szkoły – program edukacji przedszkolnej”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.*

JUTRO IDĘ DO SZKOŁY - PROGRAM EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

ZESTAW ĆWICZEŃ DLA DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI (SPE)

Biuro Projektu:
ul. Daszyńskiego 17
59-900 Zgorzelec
tel. 502 634 588
e-mail: jutroidedoszkoly@inbit.pl

Lider Projektu:
Instytut Organizacji Przedsiębiorstw
i Technik Informacyjnych InBIT Sp.
z o. o. Biuro Regionalne InBIT
Zgorzelec
tel. 502 634 588

Partner Projektu:
Firma
FadoS Sławomir Anioł
tel. 696 423 278
e-mail: biuro@fados.pl

ZESTAW ĆWICZEŃ
DLA DZIECI ZE SPECJALNYMI
POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI (SPE)
DO PROGRAMU „JUTRO IDĘ DO SZKOŁY”

SPIS ĆWICZEŃ:

1. Ćwiczenia usprawniające proces komunikowania się i porozumiewania
2. Ćwiczenia wspomagające rozwój intelektualny (edukacja matematyczna)
3. Ćwiczenia rozwijające motorykę dużą
4. Ćwiczenia rozwijające motorykę małą
5. Ćwiczenia rozwijające sprawność ruchową
6. Ćwiczenia rozwijające orientację przestrzenną, spostrzegawczość i uwagę
7. Ćwiczenia usprawniające aparat mowy
8. Ćwiczenia usprawniające koordynację wzrokowo- ruchowo- słuchową
9. Ćwiczenia rozwijające słuch fonematyczny
10. Ćwiczenia rozwijające myślenie przyczynowo- skutkowe
11. Ćwiczenia wyrabiające gotowość do nauki czytania

1. ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE PROCES KOMUNIKOWANIA SIĘ I POROZUMIEWANIA	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Opisz emocje”</p> <p>Dziecko otrzymuje kartoniki z rysunkami twarzy, na których przedstawione są różne stany emocjonalne (zdziwienie, smutek, radość, strach). Zadaniem dziecka jest opisanie tego, co widzi na obrazkach.</p>	<p>„Mały mediator”</p> <p>Nauczyciel, wykorzystując zdolności dziecka w porozumiewaniu się z innymi, angażuje je do podejmowania prób rozwiązywania sytuacji konfliktowych w grupie.</p>
<p>„Zgadnij, co robię?”</p> <p>Nauczyciel pokazuje gestem, ruchem jakąś czynność, a dziecko odgaduje, co pani robi. Po chwili następuje zamiana ról.</p>	<p>„Teatr bez słów”</p> <p>Nauczyciel pokazuje szereg czynności nie komentując tego, co robi. Gdy skończy, prosi dziecko o ułożenie opowiadania z zachowaniem właściwej kolejności oglądanych prezentacji. Dla wzbogacenia wypowiedzi dziecko ma możliwość korzystania z przygotowanych do zabawy rekwizytów.</p>
<p>„Powiedz coś o sobie”</p> <p>Nauczyciel daje dziecku nową pluszową zabawkę i chustkę. Zachęca, by dziecko zasłoniło maskotkę oczy, przedstawiło się jej i powiedziało coś o sobie. Następnie nauczycielka przybliży maskotkę do ucha i głośno mówi to, czego dowiedziała się o dziecku.</p>	<p>„Autoprezentacja”</p> <p>Zabawa z wykorzystaniem multimedialnych, np. telefonu komórkowego, magnetofonu, kamery. Nauczycielka daje dziecku mikrofon i stwarza mu możliwość przygotowania prezentacji, po czym nagrywa wypowiedź na dostępny sprzęt. Następnie prezentuje ją kolegom i rodzicom.</p>

2. ĆWICZENIA WSPOMAGAJĄCE ROZWÓJ INTELEKTUALNY (EDUKACJA MATEMATYCZNA)	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Dary jesieni”</p> <p>Dziecko segreguje wybrany zbiór, np. owoców i warzyw, według wybranej cechy jakościowej, po czym dopasowuje je do właściwych krzewów, drzew...</p>	<p>„Owoce krajowe i egzotyczne”</p> <p>Dziecko grupuje owoce w dwóch koszach, a następnie dopasowuje pestki do właściwych, dojrzałych owoców.</p>
<p>„Znaki drogowe”</p> <p>Dziecko układa znaki według kształtu i koloru (zakazu, informacyjne i ostrzegawcze). Zachęcamy dziecko do wypowiedziania się na temat treści prezentowanych znaków.</p>	<p>„Zaprojektuj własny znak”</p> <p>Dziecko otrzymuje trzy tekturki w kształcie figur geometrycznych: żółty trójkąt z zieloną otoczką, niebieski kwadrat, białe koło z zieloną otoczką. Zadaniem dziecka jest zaprojektowanie własnych znaków i dopasowanie ich do właściwej grupy znaków.</p>
<p>„Dobierz parę”</p> <p>Nauczycielka udostępnia dziecku zbiory przedmiotów, np. : skarpet, kapci, rękawiczek, butów. Zadaniem dziecka jest pogrupowanie rekwizytów w pary. Wśród kolekcji przedmiotów powinny znaleźć się rekwizyty bez pary.</p>	<p>„Ułóż w komplet”</p> <p>Dziecko otrzymuje sztucce, kredki, talerze, kubki, nożyczki. Jego zadaniem jest tworzenie kompletów zwracając uwagę na drobne różnice, np. logo.</p>

3. ĆWICZENIA ROZWIJAJĄCE MOTORYKĘ DUŻĄ	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Mały dyrygent”</p> <p>Dziecko w rytm wyrazistej muzyki wykonuje swobodne i spontaniczne ruchy, naśladując dyrygenta.</p>	<p>„Taniec ze wstążkami”</p> <p>Dziecko samo projektuje i wykonuje pałeczkę ze wstążką, następnie przygotowuje układ choreograficzny w oparciu o wybrany utwór muzyczny z programu i prezentuje go.</p>
<p>„Chodnikowe obrazy”</p> <p>Nauczycielka pokazuje dziecku proste kształty i rysunki, a ono odtwarza je, rysując kredą, węglem lub patykiem na dużych powierzchniach (w układzie poziomym i pionowym).</p>	<p>„Malowanie światłem”</p> <p>Dziecko słuchając utworu A. Vivaldiego maluje swobodnie pędzlem na dużym arkuszu papieru. Nauczycielka wiesza powstały obraz na ścianie, po czym dziecko wodzi promieniem światła latarki po powstałym wzorze.</p>
<p>„Ścieżka sprawności”</p> <p>Dziecko doskonali sprawność biegania, chodzenia na czworakach, rzucania piłką, skakania, wykonując kolejne zadania z wykorzystaniem przyborów. Ścieżkę sprawności organizujemy w sali lub w ogrodzie przedszkolnym. Po zakończeniu ćwiczeń dziecko otrzymuje znaczek „Jestem sprawny” .</p>	<p>„Zabawa z balonami”</p> <p>Dziecko za pomocą miotły zmiata dziewięć nadmuchanych balonów (po trzy z każdego koloru) do trzech obręczy hula-hop oznaczonych kolorami.</p>

4. ĆWICZENIA ROZWIJAJĄCE MOTORYKĘ MAŁĄ	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Nawlekaj, nie czekaj”</p> <p>Dziecko otrzymuje makaron o różnych kształtach. Zadaniem jego jest wykonanie koralików dla bliskiej osoby.</p>	<p>„Biżuteria”</p> <p>Dziecko korzystając z kolorowych, drobnych koralików, cekinów, perełek, plastikowych słomek projektuje i wykonuje biżuterię, np. z okazji Dnia Kobiet...</p>
<p>„Serwetka”</p> <p>Dziecko wyszywa na materiale proste ściegi (fastryga) używając kolorowych nici.</p>	<p>„Kolorowy obrazek”</p> <p>Dziecko wyszywa ściegiem krzyżkowym obrazek wyrysowany na materiale. Pracę można wzbogacić przyszywaniem guzików.</p>
<p>„Papierowe zoo”</p> <p>Nauczycielka daje dziecku tekturowe sylwety zwierząt egzotycznych. Dziecko odrysowuje je na kolorowych kartkach i wycina nożyczkami. Wykonane elementy można wykorzystać do wykonania makiety jako liczmany.</p>	<p>„Origami ”</p> <p>Dziecko tworzy papierowe formy według instrukcji obrazkowej w książce.</p>

5. ĆWICZENIA ROZWIJAJĄCE SPRAWNOŚĆ RUCHOWĄ

Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
„Zrób tak jak ja” Nauczycielka proponuje dziecku zabawy ruchowe z przyborami: ze skakanką, z woreczkami, z kolorowymi laskami, a dziecko dokładnie odtwarza ćwiczenia.	„Mini aerobik” Przy dynamicznej muzyce nauczycielka prowadzi zabawy i ćwiczenia ruchowe. Dziecko naśladuje ją i wzbogaca zestaw własnymi propozycjami.
„Zabawy z piłką” Dziecko gra z nauczycielką piłką plażową na świeżym powietrzu: rzuca, łapie, toczy, trafia do wyznaczonego celu...	„Gry w plenerze” Dzieci poznają zasady gier zespołowych i grają: w paletki, w mini kosza, w piłkę nożną...
„Zabawy z trampoliną” Dziecko swobodnie skacze, wykonuje wymachy rąk i nóg, bezpiecznie upada, nabywając pewności i swobody ruchów.	„Nauka jazdy” Dziecko uczy się jeździć na hulajnodze, rolkach, na rowerze. Podczas zabaw należy zapewnić dziecku bezpieczeństwo i odpowiedni strój (kaski, ochraniacze).

6. ĆWICZENIA ROZWIJAJĄCE ORIENTACJĘ PRZESTRZENNĄ, SPOSTRZEGAWCZOŚĆ I UWAGĘ	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Zabawa z lustrem”</p> <p>Dziecko stoi naprzeciwko nauczycielki i naśladuje obserwowane ruchy, jednocześnie mówi o tym, co robi, np. chwytam się za prawe ucho, unoszę lewą rękę do góry, zginam prawą nogę...</p>	<p>„Co widzi Krzyś?”</p> <p>Dziecko otrzymuje dwustronną sylwetę postaci (gdzie wyraźnie zaznaczony jest przód i tył) .</p> <p>Najpierw nauczycielka manipuluje sylwetą i zadaje pytania dziecku typu: Co jest przed Krzysiem? Co znajduje się za Krzysiem? .</p> <p>Następnie nauczycielka informuje dziecko : Krzyś stoi bokiem do szafy. Krzyś patrzy w okno .</p> <p>Zadaniem dziecka jest właściwe ustawienie tekturowej postaci.</p>
<p>„Dyżury”</p> <p>Dziecko pełni rolę dyżurnego, nakrywa do stołu przed posiłkami zgodnie z zasadami savoir- vivre lub zaprezentowanym wcześniej wzorem.</p> <p>Zachęcamy je, by mówiło, co robi (określało kierunki).</p>	<p>„Dyktando rysunkowe”</p> <p>Dziecko rysuje obrazek zgodnie z instrukcją słowną nauczyciela. Po wykonaniu zadania omawia swoją pracę.</p>
<p>„Kolorowe kompozycje”</p> <p>Dziecko odtwarza proste kompozycje z klocków, wzorując się na układach zaproponowanych przez nauczyciela (zgodnie z możliwościami dziecka).</p>	<p>„Poszukiwania symetrii”</p> <p>Dziecko otrzymuje prostokątne lustro i kilka obrazków typu: postać człowieka, owad, figura geometryczna, kwiat. Zadaniem dziecka jest odnalezienie osi symetrii postaci lub obrazka symetrycznego poprzez manipulowanie lustrem.</p>

7. ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE APARAT MOWY

Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Urodziny” - ćwiczenia oddechowe</p> <p>Nauczycielka ustawia świece na „torcie” (talerz lub tekturowe koło). Zadaniem dziecka jest zdmuchnięcie jak największej ilości świeczek za jednym razem.</p>	<p>„Ptasie trele”</p> <p>Zabawa zainspirowana wierszem J. Tuwima „Ptasie radio”. Dziecko naśladuje odgłosy ptaków występujących w utworze, tworząc własną kompozycję. Nauczycielka umożliwia dziecku korzystanie z mikrofonu i nagrywa jego tekst na magnetofon.</p>
<p>„Zabawy buzią” - ćwiczenia usprawniające język</p> <p>Dziecko przelicza zęby, oblizuje usta, kląska, zlizuje miód z talerza.</p>	<p>„Łamanie języka”</p> <p>Dziecko powtarza za nauczycielem zdania trudne do wypowiedzenia, np. 1) <i>Stół z powyłamywanymi nogami.</i> 2) <i>Chrzęszcz brzmi w trzcinie w Szczepieszynie.</i> 3) <i>W czasie suszy szosa sucha, itp.</i></p>
<p>„Zrób tak jak ja” - ćwiczenia warg</p> <p>Dziecko nadmuchuje buzię, przesuwając powietrze między policzkami, nakłada dolną wargę na górną i na odwrót, pije przez słomkę, wyraźnie wymawia samogłoski...</p>	<p>„Dmuchajki”</p> <p>Nauczycielka napełnia wodą doniczkę balkonową (dł. 80 cm), która z jednej strony ma napis „start” a z drugiej strony „meta”. Dziecko otrzymuje piłeczkę ping-pongową. Musi dmuchać w nią tak, by znalazła się na mecie. Do zabawy warto wprowadzić element rywalizacji i stoperem odmierzać czas wykonania zadania.</p>

8. ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE KOORDYNACJĘ WZROKOWO- RUCHOWO- SŁUCHOWĄ	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Tworzymy kopie”</p> <p>Dziecko otrzymuje rysunek, pod którym znajduje się kalka i czysta kartka. Rysunek wykonany jest przerywaną linią. Zadaniem dziecka jest rysowanie po śladach...</p>	<p>„Labirynty”</p> <p>Dziecko otrzymuje kartkę ze wzorem dwóch labiryntów, w kwadracie i w kole. Zadaniem dziecka jest odnalezienie właściwej drogi do domu.</p>
<p>„Zagraj tak jak ja”</p> <p>Nauczycielka wystukuje rytm, a dziecko odtwarza go ruchem i gestem, wykorzystując różne rekwizyty (instrumenty tradycyjne i niekonwencjonalne).</p>	<p>„Wygraj melodię”</p> <p>Dziecko tworzy instrumentację znanej, lubianej piosenki i wygrywa melodię na dzwoneczkach.</p>
<p>„Co wydaje taki dźwięk?”</p> <p>Dziecko przygląda się, jak nauczycielka wrzuca do szklanego słoika różne przedmioty, np. monetę, spinacz, gumkę do zmywania, cukierka, pudełeczko... Po chwili odwraca się i nasłuchuje, musi odgadnąć, jaki przedmiot wpadł do słoika.</p>	<p>„Długo i krótko”</p> <p>Dziecko otrzymuje kartonik z zapisanym rytmem typu: dwie kreski długie, trzy krótkie, dwie długie, trzy krótkie... Dziecko na trójkącie wygrywa dźwięki według zakodowanego rytmu, np. długa kreska oznacza głośny dźwięk, a krótka cichy. Warto urozmaicać rytmy.</p>

9. ĆWICZENIA ROZWIJAJĄCE SŁUCH FONEMATYCZNY

Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
„Zabawa w sklep” Nauczycielka przedstawia dziecku planszę „Na straganie”. Zadaniem dziecka jest „zakupienie” warzyw i owoców, których nazwa rozpoczyna się głoską, w których wybrana głoska jest w środku wyrazu lub na jego końcu.	„Łańcuszek słów” Nauczycielka rozpoczyna zabawę, mówiąc jakieś słowo. Dziecko powinno szybko wypowiedzieć inne słowo rozpoczynające się na ostatnią głoskę usłyszanego słowa, itp.
„Zabawa z sylabami” Dziecko dobiera w pary obrazki, których nazwa zaczyna się od takiej samej sylaby.	„Uzupełnianie sylab” Nauczycielka wypowiada sylabami wyrazy opuszczając jedną z nich (pierwszą, środkową lub ostatnią). Zadaniem dziecka jest dopowiedzenie brakującej sylaby.
„Szukanie rymów” Dziecko losuje kartonik z obrazkiem i głośno wypowiada jego nazwę, a nauczycielka szuka rymu. Po chwili następuje zamiana ról.	„Rymowanki” Dziecko układa krótkie rymowanki na dowolny temat, taki, który go interesuje, bawi, inspiruje.

10 .ĆWICZENIA ROZWIJAJĄCE MYŚLENIE PRZYCZYNOWO- SKUTKOWE	
Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Dokończ historyjkę obrazkową”</p> <p>Nauczycielka przedstawia dziecku kilka obrazków z historyjki (warto wykorzystać narzędzia programu,) ale jeden lub dwa obrazki chowa. Zadaniem dziecka jest dopowiedzenie treści brakujących obrazków. Na końcu dziecko sprawdza, czy treść jest zgodna z odkrytym obrazkiem.</p>	<p>„Ułóż zakończenie”</p> <p>Dziecko otrzymuje dwa obrazki z historyjki obrazkowej. Zadaniem dziecka jest wymyślenie pozytywnego i negatywnego zakończenia.</p>
<p>„Co się może stać?”</p> <p>Nauczycielka przedstawia dziecku różne sytuacje (kubek na skraju stołu, niedokręcony kran, dziecko bez czapki i szalika zimową porą...).Dziecko próbuje przewidzieć skutek.</p>	<p>„Dlaczego boli?”</p> <p>Dziecko ogląda obrazek, na którym jest, np. postać z obolałą miną i spuchniętym policzkiem. Zadaniem dziecka jest wskazanie przyczyny zaistniałej sytuacji, przedstawienie skutków i zaproponowanie profilaktyki.</p>
<p>„Snucie domysłów”</p> <p>Nauczycielka zadaje dziecku pytania typu: Co by było, gdybyś cały dzień siedział przy komputerze? Co by było gdyby krowy przestały dawać mleko? ...Zwracamy uwagę na logiczne argumentowanie wypowiedzi.</p>	<p>„Trudne pytania”</p> <p>Nauczycielka zadaje dziecku pytania typu: Co by było, gdyby słońce przestało świecić? Co by było, gdyby nie było książek? Co by było, gdyby zabrakło prądu? itp. Dziecko szuka odpowiedzi na pytania, a następnie zadaje pytania nauczycielce.</p>

11. ĆWICZENIA WYRABIAJĄCE GOTOWOŚĆ DO NAUKI CZYTANIA

Propozycje dla dzieci wolniej pracujących i wymagających wsparcia	Propozycje dla dzieci szybciej pracujących i wykazujących większe umiejętności w danym zakresie
<p>„Śpiewanki sylabowe”</p> <p>Nauczycielka prezentuje dziecku kartoniki z wydrukowanymi sylabami ułożonymi w szeregu typu: pa, pe, pi, po, pu, py lub ma, me, mi...</p> <p>Dziecko próbuje odczytać je, po czym wyśpiewuje na znaną melodię. Po chwili następuje zamiana ról- dziecko układa sylaby w szeregu, a nauczycielka odczytuje je i wyśpiewuje.</p>	<p>„Pozdrowienia z wakacji”</p> <p>Dziecko projektuje i wykonuje kartkę pocztową. Następnie z pieczętek z drukowanymi literami układa (stempluje) jedno lub dwa zdania. Odczytuje je.</p>
<p>„Czytanie globalne”</p> <p>Nauczycielka rozkłada obrazki do globalnego czytania. Dziecko losuje obrazek, odczytuje jego nazwę i układa z nim zdanie.</p>	<p>„ Rozsypanka wyrazowa”</p> <p>Dziecko odczytuje wyrazy z kartoników i układa zdania o wakacjach. Nauczycielka zachęca je do tworzenia własnego tekstu.</p>
<p>„Znajdź taką samą literę”</p> <p>Dziecko wyszukuje w tekście różnych czasopism litery wskazane przez nauczyciela i zaznacza je kolorową kredką, wycina nożyczkami...</p>	<p>„Czytanie tekstów”</p> <p>Dziecko podejmuje próby czytania prostych tekstów przygotowanych przez nauczycielkę lub z książeczek z przedszkolnej biblioteki.</p>

[illegible]

